

ชื่อวิทยานิพนธ์ : บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขในการจัดการสุขภาพของประชาชน
ในชุมชนเขตเทศบาลเมืองชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์

ผู้วิจัย : นางสาวอัญชลินทร์ ป้อมคำ

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระปลัดสมบัติ ฐิติญาโณ, ดร., พธ.บ., รป.ม., พธ.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)

: พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ, ดร., พธ.บ., ศศ.ม. รป.ด.

วันสำเร็จการศึกษา : ๗ มีนาคม ๒๕๕๙

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขในการจัดการสุขภาพของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลเมืองชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ๒) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขในการจัดการสุขภาพของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลเมืองชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ และ ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ของอาสาสมัครสาธารณสุขในการจัดการสุขภาพของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลเมืองชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์

การศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ จากประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ อาสาสมัครสาธารณสุขของเทศบาลเมืองชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๑๒๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ปัจจัยส่วนบุคคล กับ บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขในการจัดการสุขภาพของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลเมืองชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้การทดสอบ ค่าไคสแควร์ (Chi-Square test) และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๘ ท่าน และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัยพบว่า

๑) บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขในการจัดการสุขภาพของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลเมืองชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.37$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้น ($\mu = 3.75$) ด้านการสุขภาพและการจัดหาสะอาด ($\mu = 3.42$) ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ($\mu = 3.40$) ด้านการอนามัยแม่และเด็กและการวางแผนครอบครัว ($\mu = 3.34$) ด้านการฟื้นฟูสภาพ ($\mu = 3.33$) ด้านการให้สุขศึกษาแจ้งข่าวการระบาดของโรค ($\mu = 3.27$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการป้องกันโรค ($\mu = 3.10$)

๒) เพศและอาชีพของอาสาสมัครสาธารณสุข มีความสัมพันธ์กับบทบาทหน้าที่ในการจัดการสุขภาพของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลเมืองชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ที่ระดับมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วน อายุ การศึกษา และรายได้ของอาสาสมัครสาธารณสุข ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทหน้าที่ในการจัดการสุขภาพของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลเมืองชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

๓) ปัญหา อุปสรรค ของอาสาสมัครสาธารณสุขในการจัดการสุขภาพของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลเมืองชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขขาดความชำนาญด้านการใช้อุปกรณ์ทางการแพทย์ และยังไม่ค่อยมีความรู้ด้านสาธารณสุขเท่าที่ควร ในขณะเดียวกันอาสาสมัครสาธารณสุขมีภาระหน้าที่มาก ระบบการบริการขาดการบูรณาการ เครื่องมืออุปกรณ์มีไม่เพียงพอต่อความต้องการของอาสาสมัครสาธารณสุข และอาสาสมัครสาธารณสุขไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากประชาชนเท่าที่ควรทำให้การดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งข้อมูลประชากรไม่เป็นปัจจุบันและข้อเสนอแนะของอาสาสมัครสาธารณสุขในการจัดการสุขภาพของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลเมืองชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ควรจัดอบรมให้ความรู้ด้านการใช้อุปกรณ์ทางการแพทย์ และการปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง มีการจัดอาสาสมัครสาธารณสุขมาช่วยงานพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยเพื่อเพิ่มความชำนาญการในด้านการสาธารณสุขเบื้องต้น จัดระบบการทำงานให้เหมาะสมกับความถนัดของแต่ละคน พร้อมทั้งสร้างขวัญและกำลังใจของอาสาสมัครสาธารณสุขในการปฏิบัติงาน เช่น มีการไปทัศนศึกษานอกพื้นที่ และต้องจัดหาอุปกรณ์ทางการแพทย์ให้เพียงพอต่อความต้องการของอาสาสมัครสาธารณสุข อีกทั้งยังต้องปรับปรุงแก้ไขข้อมูลของประชากรให้เป็นปัจจุบัน

Thesis Title : The Role of Village Health Volunteers in Management of Public Health in Chum Saeng Municipality, Nakhon Sawan Province

Researcher : Miss Aunchain Pomkhom

Degree : Master of Arts (Public Administration)

Thesis Supervisory Committee

: Phrapaladsombut Thitiyano, Dr.

B.A., M.A., Ph.D. (Public Administration)

: Phrakhrusangharak Kiettisak Kittipañño, Dr., B.A., M.A., D.P.A.

Date of Graduation : March 7, 2016

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the generality of the role of village health volunteers in management of public health in Chum Saeng Municipality, Nakhon Sawan Province, 2) to study the relationship between the personal factors and the role of the village health volunteers in the management of the public health in Chum Saeng Municipality, Nakhon Sawan Province, and 3) to study the problems, obstacles and suggestions for the village health volunteers in the management of the public health in Chum Saeng Municipality, Nakhon Sawan Province.

This research applied the Mixed Methods Research consisting of the qualitative and quantitative research. The sample was 120 village health volunteers in Chum Saeng Municipality, Nakhon Sawan Province. The tools of the research were questionnaire and in-Depth interview from the 8 key informants. The analysis of data used Statistical Package for Social Science. The statistics for analysis data used Frequencies, Percentage, Mean, Standard Deviation, and Chi-Square test.

Results of the Research

1. Overall, the role of the village health volunteers in the management of the public health in Chum Saeng Municipality, Nakhon Sawan Province was at the middle level ($\mu = 3.37$). When considering each aspect, it was found that the preliminary treatment was at the highest level ($\mu = 3.75$). Then, the sanitary and providing the water was ($\mu = 3.42$), the health promotion was ($\mu = 3.40$), the maternal and child health and the family planning was ($\mu = 3.34$), the restoration was ($\mu = 3.33$), and giving the information about the outbreak was ($\mu = 3.27$). However, the prophylaxis was at the lowest level ($\mu = 3.10$).

2. The gender and occupation of the village health volunteers had the relationship to the role of the village health volunteers in the management of the public health in Chum Saeng Municipality, Nakhon Sawan Province at 0.05 of statistical significance. Therefore, the hypothesis was accepted. However, the age, degree of education, and income of the village health volunteers had no the relationship to the role of the village health volunteers in the management of the public health in Chum Saeng Municipality, Nakhon Sawan Province. Therefore, the hypothesis was denied.

3. The problems and obstacles of the village health volunteers in the management of the public health in Chum Saeng Municipality, Nakhon Sawan Province were that the village health volunteers were inexperienced in using the medical appliance and had no knowledge in the public health. The village health had a lot of duties. The service system was not integrated. The tools and equipment was insufficient to the demand of the village health volunteers. Moreover, the village health volunteers were hardly cooperated from the people. The suggestions for the village health volunteers in the management of the public health in Chum Saeng Municipality, Nakhon Sawan Province were that the municipality should provide the training in using the medical appliance and the preliminary treatment once a month, the village health volunteers in caring the patients. The municipality should set the working system to suit for their aptitude, and make the morale to the village health volunteers in the working such as providing the field trip and the medical appliance sufficient to the demand of the village health volunteers. Moreover, the municipality should update the data of the population.